

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobkyně: **I. M. V.**, nar.,
státní příslušnost: Ukrajina,
bytem,

II. V. V., nar.,
státní příslušnost: Ukrajina,
bytem ,

zastoupen zákonným zástupcem **M. V.**,
bytem,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**, Odbor azylové a migrační
politiky,
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 6. 2020 č. j. OAM-780/ZA-ZA11-ZA13-2019,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto, že se žalobkyni a jejímu nezletilému synovi mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.
2. Žalobkyně má za to, že došlo k porušení zásady vyjádřené v ustanovení hlava II in fine zákona č. 500/2004 Sb. správního řádu (dále jen „správní řád“), dle kterého musí správní orgány občanům a organizacím poskytovat pomoc a poučení, aby pro neznalost právních předpisů neutrpěli v řízení újmu. Správní orgán dle žalobkyně dále nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, jeho rozhodnutí není přesvědčivé. Byl porušen § 2 odst. 4 správního řádu. Dále byl podle ní porušen § 50 odst. 2, 3 správního řádu, neboť žalovaný nezjistil všechny rozhodné okolnosti, § 68 odst. 3, odůvodnění žalovaného je nepřesvědčivé a nevypořádal se se všemi provedenými důkazy. Vzhledem k tomu, že žalovaný nedostál uvedeným zásadám, domnívá se žalobkyně, že je napadené rozhodnutí nezákonné. Žalovaný podle žalobkyně nevedl řízení tak, aby zjistil skutečný stav věci a spíše vše, zejména otázky kladené žalobkyni při pohovoru, směřoval k tomu, aby azyl nebyl udělen. Žalovaný se měl též dopustit nesprávné právní kvalifikace. Žalobkyně je názoru, že jí měl být udělen azyl dle § 12 zákona o azylu, nebo doplňková ochrana dle § 14 a § 14a zákona o azylu.
3. Důvodem pro udělení doplňkové ochrany je hrozba nebezpečí z důvodu pronásledování soukromými osobami na Ukrajinu a ozbrojený konflikt v místě pobytu žalobkyně, D. Žalobkyně ve správním řízení předložila různé informace o Luhanské a Doněcké oblasti a také potvrzení o vnitřní registraci jí i syna. Žalovaný se podle žalobkyně nevypořádal ani s možností udělení humanitárního azylu. V jejím případě jsou přitom dle ní dány důvody zvláštního zřetele hodné. Žalovaný si dle žalobkyně neopatřil adekvátní podklady o Ukrajině. Jeho hodnocení neobsahuje úvahu ohledně situace jejího nuceného návratu, kdy pociťuje důvodnou obavu ze strany neznámých mužů, kteří požadovali, aby s nimi spolupracovala, a vyhrožovali jí, že pokud tak neučiní, skončí ve vězení a její syn v dětském domově. Žalovaný chybně dovodil, že v případě návratu nehrozí žalobkyni nebezpečí pronásledování dle § 12 zákona o azylu nebo skutečné nebezpečí dle § 14a zákona o azylu.
4. Žalobkyně poukazuje na čl. 10 Ústavy ČR a čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Ochrana osob poskytovaná orgány Ukrajiny není dostačující. Panuje tam velká korupce. Policie není schopna zajistit žalobkyni a jejímu synovi bezpečný návrat a ochranu před neznámými osobami, které ji pronásledují. Žalobkyně se dovolává extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ochrana poskytovaná dle tohoto ustanovení může být relevantní v případech, kdy zásah do práv jednotlivce nedosahuje intenzity nutné pro aplikaci čl. 3 této Úmluvy. K tomu odkazuje na judikaturu ESLP. Žalobkyně se domnívá, že jejím návratem na Ukrajinu by došlo k citelnému zásahu do její fyzické a morální integrity, mohlo by dojít i k porušení zmíněného čl. 3 Úmluvy. Žalobkyně namítá též porušení čl. 53 metodické příručky vydané Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

5. Žalovaný s námitkami žalobkyně nesouhlasí. Situaci žalobkyně a jejího syna se zabýval dostatečně, posoudil všechny skutečnosti, které v průběhu správního řízení uvedla. Žalobkyně podala svou žádost o udělení mezinárodní ochrany jménem svým a nezletilého syna a jako důvod jejího podání uvedla obavu z válečného stavu na Ukrajině a strach z neznámých mužů, kteří po ní požadovali spolupráci. Správní orgán při posouzení žádosti vycházel z informací ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, které shromáždil v průběhu správního řízení. Při seznámení s podklady žalobkyně doložila internetové články, v nichž byly zmiňovány únosy lidí v Doněcké a Luhanské oblasti a obecně popisována situace na východě Ukrajiny. Správní orgán tyto podklady pro své rozhodnutí posoudil, ale nepřijal, neboť nevypovídaly nic o nebezpečí, které by jim konkrétně mohlo hrozit v případě návratu do vlasti, a žádným způsobem nepotvrzují výpověď žalobkyně ohledně potíží s neznámými lidmi. Popřela jakékoliv politické přesvědčení, žádné potíže s uplatňováním politických práv a svobod neměla. Neuvedla žádné skutečnosti, které by vedly k závěru, že by spolu se synem byli na Ukrajině vystaveni jakémukoliv jednání přiřaditelnému pojmu pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Žalobkyně se incident s neznámými osobami nepokusila řešit s bezpečnostními orgány Ukrajiny, neohlásila jej a odcestovala ze země původu. Žalovaný nepovažuje za pravděpodobné, že by tyto osoby, ať soukromé nebo napojené na státní aparát, se snažily ke spolupráci získat ženu, která se již od roku 2014 v D. nevyskytuje. Navíc žalobkyni bylo umožněno bezproblémové vycestování z D. a přesunout se do K., odkud o dva dny později opustila se synem Ukrajinu. Žalovaný považuje podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany za účelové s cílem si zajistit legální pobyt v ČR. Žalovaný nenalezl důvody pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu. Žalovaný se zabýval i hodnocením ozbrojeného konfliktu probíhajícího v zemi.
6. Z obsahu spisového materiálu, který byl soudu předložen žalovaným správním orgánem, vplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti:
7. K žádosti žalobkyně uvedla, že pochází z D. Ona ani syn nemají žádné politické přesvědčení. Je rozvedená, má jednoho syna. V minulosti pobývala na dovolené v Řecku i v ČR, syn je v ČR poprvé. Na dovolené byla i v Turecku a Egyptě. Důvodem podání žádosti je, že nemovitosti žalobkyně se nacházejí nedaleko bojové linie. Nebylo by možné tam bezpečně žít. Když byla na svatbě kamarádky z D., tak po cestě odtamtud autobusem ji z autobusu vyvolali neznámí lidé, kteří jí řekli, že vědí, že byla na akci, kde byli také separatisté a že je žalobkyně zná. Nutili ji, aby na tyto osoby donášela a současně jí pohrozili, že v opačném případě skončí její syn v dětském domově a ona ve vězení. Dali jí čas na rozmyšlenou, následně raději z Ukrajiny vycestovala.
8. Při pohovoru uvedla, že má vysokoškolské vzdělání v ekonomickém směru, pracovala na účetním oddělení. V D. bydlela v bytě její matky a také ve svém bytě. Z D. odjeli v roce 2014, když začaly boje. Kamarádi jí nabídli možnost bydlet v M. na chatě, když se boje protahovaly, spolu se širší rodinou se přestěhovali do domu a poté do bytu, kde celá rodina bydlela až do roku 2019, její matka a sestra s dcerou tam žijí pořád. Byty v D., kde dříve bydlela, jsou prázdné. V D. se nedá žít, v noci je zákaz vycházení, bojuje se, je to tam velmi nebezpečné. V D. byla naposledy v létě 2019 na zmíněné svatbě. Cestou ze svatby žalobkyni po kontrole cestovních dokladů vyvedli ven z autobusu. Nevěděla, o jaké osoby se jedná. Měli u sebe zbraně a ukázali žalobkyni fotky osob, které měly pracovat pro státní orgány Doněcké lidové republiky, ptali se, jestli je zná. Když řekla, že byla pouze na svatbě, začali jí vyhrožovat. Řekli, že zajistí, aby přišla o práci, že půjde do vězení a její syn

do dětského domova, nedali jí žádný čas na rozmyšlenou. Mluvili s ní ve vojenském autě a nakonec ji odvezli do M. O incidentu řekla pouze rodině a následně i se synem odjeli. Přestěhováním se v rámci Ukrajiny by byla stále v nebezpečí. S vycestováním z Ukrajiny žádný problém neměla. Žalobkyni již od té doby nikdo nekontaktoval, ale její rodiny se neznámí lidé ptali, kde je, avšak pouze jednou. Do ČR jela proto, že se zde mluví podobným jazykem. Už dříve přemýšlela, že zde značně podnikat a syn studovat. Již dříve zde byla jako turistka. S rodinou se shodli, že na Ukrajině je špatná situace a bylo by dobré založit podnikání v zahraničí, ideálně právě v ČR. V prosinci 2018 žalobkyni zemřel dědeček, proto podnikání pozastavila a do ČR jezdila pouze z daňových a administrativních důvodů. Prioritou je, aby syn mohl studovat. Dříve v ČR bydlela v hotelu a hostelu, s penězi jí pomáhal dědeček, když ale zemřel, nevěděla, co dělat. Pobyt se pokoušela legalizovat, ale nefungovaly jí příslušné internetové stránky a pobyt 90 dnů by byl málo. Její zahraniční dovolené pomáhali platit matka a dědeček. Má certifikát o vnitřním přesídlení do M. Pobírala sociální pomoc. Oficiálně pracovala na hlavní pracovní poměr, ale spíše již šlo o částečný úvazek. Když se rozhodla odjet, pracovní poměr ukončila dohodou. Se státními orgány na Ukrajině neměla žádné problémy. Kdyby se vrátila na Ukrajinu, mohly by se naplnit hrozby neznámých osob. Z lidí na svatbě znala žalobkyně pouze kamarádku a její příbuzné, žádné ostatní lidi neznala. Na policii se neobrátila, neboť neznala totožnost neznámých vyděračů. Pokud se nezměnila situace, tak na Ukrajině je spíše pravděpodobné, že kvůli korupci člověka obviní, než že mu pomohou.

9. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobkyní uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
10. Soud ve věci rozhodl při jednání dne 20. 1. 2021, neboť žalobkyně trvala na nařízení jednání. Žalobkyně osobně převzala předvolání k jednání dne 14. 1. 2021 (oznámení o uložení doručky byla učiněno dne 7. 1.), proto při jednání požádala o odročení za účelem zajištění právní pomoci. Přestože dle § 49 odst. 1 s. ř. s. soud předvolá k jednání účastníky *tak, aby měli čas k přípravě přiměřené povaze věci, alespoň však 10 dnů*; soud žádosti o odročení nevyhověl, neboť jednání dne 20. 1. 2021 přecházelo jednání dne 18. 11. 2020, u kterého se soud dozvěděl, že žalobkyně nerozumí českému jazyku. Od prvního jednání uplynula dostatečná doba k tomu, aby si žalobkyně zajistila případné právní zastoupení. Nařízení jednání, tedy vyrozumění, že soud hodlá rozhodnout, tak pro žalobkyni nebylo překvapivé. Zároveň soud přihlédl k zásadě koncentrace řízení, dle které nelze uvádět nová tvrzení po lhůtě k podání žaloby. Soud žádost žalobkyně vnímal jako snahu protahovat délku řízení, se kterým je spojeno pobytové oprávnění na území ČR.
11. Při jednání dne 20. 1. 2021 žalobkyně uvedla, že v případě neudělení azylu jí měla být udělena alespoň doplňková ochrana, v případě návratu jí hrozí, že ji budou pronásledovat neznámé osoby a požadovat po ní tajné informace. Neví, zda jde o členy SBU nebo z armády, neboť doklady policie či jiné bezpečnostní služby mohou být falešné. O Vánocích její matku navštívily neznámé osoby a ptali se na pobyt žalobkyně s tím, aby se po návratu přihlásila na policii. Zájem osob je spojen s prací žalobkyně, neboť jako účetní Státní služby pro mimořádné události, která spolupracuje i s bezpečnostními sbory, měla přístup k tajným informacím, které se týkají jak M., tak D., neboť obě oblasti dříve spadaly

pod úřad, kde žalobkyně pracovala. V azylovém řízení neuvedla, že důvodem pronásledování je její znalost tajných informací, neboť měla strach.

12. Žalovaný při jednání uvedla, že nyní uvedený nový azylový příběh nemohl být předmětem úvah žalovaného při rozhodování. Nové tvrzení působí nevěrohodně, jestliže žalobkyně dříve uvedla, že pracovala u hasičů a v zaměstnání jí vycházeli vstříc.
13. Soud vyšel v dané věci z následujících právních předpisů:
14. Podle § 12 zákona o azylu „*[a]zyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*“
15. Podle § 14 zákona o azylu „*[j]estliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*“
16. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu „*[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.*“
17. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu „*[z]a vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*“
18. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu „*[p]ronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*“
19. Podle § 2 odst. 6 zákona o azylu „*[p]ůvodcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.*“
20. K námitkám ohledně porušení jednotlivých ustanovení právní předpisů soud konstatuje, že tvrzená porušení neshledal. Žalovaný se nedopustil porušení zásady materiální pravdy, naopak se dostatečně zabýval všemi tvrzeními, která žalobkyně v průběhu správního řízení uvedla. Postupoval v souladu s právními předpisy a judikaturou. „*[N]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní*

věřohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Žalovaný vycházel při posuzování žádosti žalobkyně a jejího syna (dále jen „žalobkyně“) z tvrzení, která uvedla při pohovoru. Skutkové okolnosti byly řádně zjištěny. Co se týká námitky, že žalovaný se nedostatečně vypořádal s provedenými důkazy, pak se soud ani s touto neztotožňuje, žalobkyně nadto formulovala tuto námitku pouze v obecné rovině bez odkazu na konkrétní porušení, kterého se měl žalovaný dopustit.

21. Soud se neztotožňuje ani s námitkou žalobkyně ohledně nedostatečného odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalovaný přezkoumatelným způsobem dovedl závěry, které srozumitelným způsobem odůvodnil, přičemž odůvodnění rozhodnutí zcela odpovídá požadavkům dle § 68 odst. 3 správního řádu. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 14. 7. 2015, č. j. 8 As 141/2012-57, uvedl: „Je třeba zároveň uvést, že konkrétní podobu výrokové části rozhodnutí, tedy např. její grafické či jiné rozlišení na záhlaví (návětí) a výrok (enunciát), zákon výslovně nestanoví. (...) Často správní orgány (ostatně i soudy, srov. též § 54 odst. 2 s. ř. s. a § 157 odst. 1 o. s. ř.) koncipují výrokovou část ze syntaktického hlediska jako jedinou větu, v jejíž uvozovací části sdělí označení správního orgánu, účastníků řízení podle § 27 odst. 1 správního řádu a předmět řízení; tato část končí slovy „rozhodl takto“ (případně „vydal toto rozhodnutí“) a dvojtečkou. Po tomto návětí (záhlaví) následuje samotný výrok či výroky rozhodnutí, včetně výroku o nákladech řízení a vedlejších ustanovení. Lze si ovšem představit, že by správní orgán nerozdělil výrok a návětí a všechny náležitosti výrokové části rozhodnutí požadované § 68 odst. 3 správního řádu by byly obsaženy ve výroku. I takový postup správního orgánu, pokud by nebyl na újmu srozumitelnosti rozhodnutí (viz níže), by byl v souladu se zákonem.“ (bod 16) V posuzovaném případě bylo z napadeného rozhodnutí jednoznačně seznatelné, jaký byl předmět řízení, jakým způsobem o něm bylo rozhodnuto a podle jakých právních ustanovení, neboť výrok napadeného rozhodnutí zněl: „mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, se neuděluje.“
22. Zároveň žalovaný neopomenul tvrzení žalobkyně porovnat s opatřenými podklady. Pro posouzení aktuální politické a bezpečnostní situace na Ukrajině žalovaný obstaral podklady, jejichž výčet uvedl na straně 4 napadeného rozhodnutí. Podklady zcela odpovídají požadavkům § 23c písm. c) zákona o azylu. Nejvyšší správní soud ve vztahu ke shromážděným podkladům v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 – 81 uvedl: „[p]ři používání informací o zemích původu je nutné dodržovat následující pravidla. Informace o zemi původu musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné. Také těmto požadavkům podklady shromážděné žalovaným zcela vyhovují. Žalobkyně sice vytkla žalovanému, že jeho podklady nejsou dostačující, avšak nijak své tvrzení nespecifikovala. Správnímu orgánu sice doložila řadu internetových článků pojednávajících o situaci na Ukrajině, k těmto se však žalovaný v odůvodnění rozhodnutí vyjádřil a řádně zdůvodnil, že tyto mezi podklady pro vydání rozhodnutí nezařadil, neboť žalobkyně nesdělila, jak by konkrétně měly tyto podklady souviset s ní a jejím synem.“
23. Žalovaný se postupně adekvátně vypořádal s jednotlivými možnostmi udělení mezinárodní ochrany dle zákona o azylu. Možnost udělení azylu dle § 12 písm. a) ani b) žalovaný nenalezl.

24. Žalobkyně předně k žádosti uvedla, že nikdy nebyla jakkoli politicky aktivní. Pokud jde o její obavy z pronásledování ze strany soukromých osob, pak soud se ztotožňuje se závěrem žalovaného, že v daném případě není možné považovat potíže žalobkyně za pronásledování ve smyslu zákona o azylu.
25. Otázkou možné hrozby vážné újmy ze strany soukromých osob se zabýval Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 16. 9. 2008 č. j. 3 Azs 48/2008 – 57 ze dne 16. 9. 2008, přičemž dospěl k tomu, že soukromé osoby mohou být původci pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, a též vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. V usnesení č. j. 5 Azs 7/2019 – 36 ze dne 10. 10. 2019 Nejvyšší správní soud připomněl, že: „Pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny (např. proto, že vůbec neexistují) či ochotny (např. proto, že určitou skupinu ve společnosti systematicky odmítají chránit, ač ji samy neperzekuuji) poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, rovněž nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Současně podotkl, že břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu leží na straně žadatele.“
26. Aby bylo možné považovat jednání soukromých za pronásledování, muselo by k němu docházet ze strany státních orgánů, nebo ze strany soukromé osoby, avšak s tím, že by pak toto jednání bylo státními orgány podporováno či tolerováno, a stát by tedy pak nebyl schopen poskytnout dostatečnou ochranu.
27. V daném případě žalobkyně měla možnost se obracet na ukrajinské státní orgány, kdy bylo zároveň třeba, aby využila právě tyto dostupné vnitrostátní prostředky ochrany. Soud v této souvislosti odkazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Azs 154/2019 – 35 ze dne 27. 11. 2019, které mimo jiné potvrzuje možnost se na Ukrajině na státní orgány obracet: „Pronásledování ze strany soukromých osob již bylo předmětem posouzení zdejšího soudu v mnoha rozhodnutích, např. v rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 – 65, ve kterém vyslovil, že má-li žadatel o azyl v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není to bez dalšího důvodem pro udělení azylu ani podle § 12 zákona o azylu, ani podle § 14 citovaného zákona. Dále lze odkázat také na rozsudek ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004 – 53, v němž Nejvyšší správní soud uvedl, že „[p]otíže se soukromými osobami v domovském státě, spočívající např. ve vyhrožování, vydírání apod. nelze považovat bez dalšího za důvody pro udělení azylu. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i patření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.“ Shodně se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 – 49, ze dne 31. 3. 2004, č. j. 6 Azs 41/2004 – 67, a z e d ne 2 6. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 – 49. Rovněž situací policejních orgánů na Ukrajině ve spojení s otázkou pronásledování soukromými osobami se soud ve své judikatuře již zabýval (srov. usnesení ze dne 9. 1. 2019, č. j. 2 Azs 211/2018 – 37). V souvislosti s možnostmi ochrany na území Ukrajiny lze zmínit např. usnesení ze dne 7. 8. 2013, č. j. 1 Azs 9/2013 – 36, ze kterého vyplývá, že Ukrajinu nelze považovat za zemi, ve které příslušné orgány vůbec nejsou schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu před pronásledováním způsobeným nestátními subjekty. Z toho vychází i pozdější judikatura Nejvyššího správního soudu, např. usnesení ze dne 15. 2. 2017, č. j. 1 Azs 312/2016 – 31, či nedávné usnesení ze dne 25. 4. 2019, č. j. 1 Azs 451/2018 – 53. Stěžovatel navíc uvedl, že policie dohledala automobil odcizený jeho nevlastnímu otci.“

28. Žalovaný konstatoval, že žalobkyně poté, co jí mělo být vyhrožováno ze strany neznámých mužů namísto toho, aby se pokusila věc řešit s policií, se rozhodla bez dalšího vycestovat z Ukrajiny. Je dle něj nepravděpodobné, že by se zmíněné osoby pokusily kontaktovat ženu, která od propuknutí nepokojů v roce 2014 v D. nežije. Několik dní po incidentu žalobkyně bez problémů opustila vlast. Žalovaný se domnívá, že pokud by měly o žalobkyni státní orgány zájem, nepochybně by její vycestování nebylo takto snadné.
29. S tímto posouzením se lze ztotožnit. Žalobkyně neměla v minulosti žádné problémy s ukrajinskými státními orgány, bez problému dříve cestovala na dovolené a rovněž v roce 2019 též bez potíží vycestovala. Jednání dotyčných osob bylo jednorázové, přestože měly následně nějaké osoby kontaktovat rodinu žalobkyně ohledně zjištění jejího současného pobytu, i toto bylo, jak žalobkyně uvedla, pouze jednou. Žalobkyně též sdělila, že osoby, na které se měli neznámí ptát, nezná, na svatbě znala pouze kamarádku a její příbuzné. Na policii se žalobkyně neobrátila z obav, že by ji policie mohla namísto zajištění ochrany spíše ohrozit. Tyto obavy však vychází pouze ze subjektivního dojmu žalobkyně, neprokázala, že by nebylo možné, aby hledala pomoc u státních orgánů.
30. Žalobkyně sdělila, že pochází z D., kam také cestovala na příslušnou svatbu kamarádky, od propuknutí bojů však její nemovitosti v D. byly neobývány a žalobkyně bydlela v M. s dalšími členy své rodiny, poté si našla další byt, kdy doložila i potvrzení o vnitřní registraci jí i syna. Dle jejího tvrzení ji měli do M. odvézt i neznámí muži, kteří jí vyhrožovali. M. se sice nachází v Doněcké oblasti, avšak v části, která je pod kontrolou ukrajinské centrální vlády, žalobkyně se tedy mohla pokusit vyhledat ochranu tam, přičemž tak může učinit i tehdy, kdyby měla jakékoli další potíže v budoucnu. Nelze se odvolávat na ničím nepodloženou spekulaci o zkorumpovanosti příslušných míst. Žalobkyně neprokázala, že by byla situace natolik špatná, že by takové řešení bylo nemožné. Tento subjektivní dojem o zkorumpovanosti policie či případně nadřízených a kontrolních složek nemůže ospravedlnit rezignaci na snahu hledat zastání u orgánů státu, jestliže tento dojem nemá oporu v objektivních poměrech.
31. Při soudním jednání žalobkyně zásadně změnila azylový příběh. Důvodem pronásledování neznámých osob nově nebyla účast na svatbě, ale její zaměstnání a s tím spojená znalost tajných informací. Soud nepochybně, že žalobkyně mohla pracovat jako účetní v úřadu pro mimořádné události a mohla disponovat informacemi týkajícími se tohoto úřadu, avšak zásadní změna azylového příběhu zakládá závěr o její nevěrohodnosti. Přičemž konzistentnost a věrohodnost tvrzení žalobkyně o azyl je výchozím předpokladem pro udělení mezinárodní ochrany, neboť povaha azylového řízení obvykle oboustranně vylučuje prokazování tvrzených okolností. Tvrzený motiv změny tvrzení soud nepovažuje za věrohodný, azylové řízení je neveřejné, obava žalobkyně proto byla nedůvodná. Zároveň soud považuje tvrzenou pracovní pozici žalobkyně za zpravodajsky nevýznamnou i se zřetelem k době trvání ozbrojeného konfliktu na Ukrajině a jeho současnému průběhu. Soud má za to, že skutečným motivem změny tvrzení byla snaha žalobkyně zintenzivnit tvrzenou újmu za účelem posílení postavení žalobkyně o azyl. Tato snaha však vedla ke zcela rozdílnému následku, tvrzení žalobkyně, a tedy i žalobkyně jako taková, jsou nevěrohodná. Žalobkyní předložený článek SBU prokazuje pouze skutečnost, že na Ukrajině je situace nepřehledná a mohou být vydány doklady i neoprávněným osobám. Pro posouzení věci není podstatné, zda má žalobkyně důvodné pochybnosti o zákonnosti požadavku na poskytnutí informací, tedy zda je po ní žádají skuteční členové

bezpečnostních složek, ale zda takto vůči ní bylo vůbec postupováno. Jak výše uvedeno, soud má za to, že nebylo.

32. Co se týče možnosti udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, žalovaný se zabýval i touto alternativou, avšak důvody pro jeho udělení neshledal. Zabýval se rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyně a jejího syna, přihlédl k jejich věku i zdravotnímu stavu. Konstatoval, že žalobkyně je dospělou, plně právně způsobilou osobou, je schopna si zajišťovat prostředky prací a o sebe i syna se postarat. Nenalezl žádné důvody zvláštního zřetele hodné. Žalobkyně sice namítá, že tyto jsou v jejím případě dány, avšak nikterak tyto nespecifikovala.
33. Žalovaný se adekvátním způsobem vypořádal i s možností udělení doplňkové ochrany žadatelům. U žalobkyně nejsou splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 a 2 písm. a) a b) zákona o azylu, neboť žalovaný neshledal, že by žalobkyni mohlo ve vlasti hrozit nebezpečí vážné újmy, mučení, nelidského či ponižujícího zacházení, trest smrti byl na Ukrajině zrušen. V tomto kontextu se žalovaný adekvátně vypořádal i s tím, zda nedojde k porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Ohledně jeho posouzení lze odkázat na odůvodnění týkající se neudělení azylu dle § 12 zákona o azylu.
34. Možnost udělit žalobkyni doplňkovou ochranu dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu žalovaný rovněž neshledal. Žalovaný nezpochybnil existenci ozbrojeného konfliktu v zemi, naopak konstatoval, že si je samozřejmě této skutečnosti vědom, přičemž je známo, že se konflikt soustřeďuje výhradně do východních částí Ukrajiny, do Luhanské a Doněcké oblasti. Naprostá většina území Ukrajiny je bezpečná a pod kontrolou proevropsky orientované vlády. S tímto závěrem se lze ztotožnit, a odpovídá i judikatuře Nejvyššího správního soudu (srov. usnesení ze dne 15. 1. 2015 č. j. 7 Azs 265/2014-17), který se ke konfliktu probíhajícímu v zemi vyjádřil ve smyslu, že jej nelze považovat za tzv. totální konflikt. Z žádných informací nevyplyvá, že by se měl přelévat i do dalších oblastí. Ozbrojený konflikt na východě země je stabilizovaný.
35. Jelikož žalobkyně pochází z konfliktem dotčené Doněcké oblasti, zaobíral se žalovaný tím, zda je možné, aby i se synem využila možnosti vnitřního přesídlení. Při posuzování této možnosti bylo na místě se zabývat jednak poměry v zemi původu žalobkyně, a dále zkoumat její osobní poměry, jakož i bezpečnost v případě návratu. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 99/2007-93 ze dne 24. 1. 2008: *„je při posuzování možnosti vnitřní ochrany nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak po přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení.“*
36. K vnitřnímu přesídlení se Nejvyšší správní soud vyjádřil dále například v usnesení č. j. 5 Azs 55/2017 – 27 ze dne 24. 9. 2018: *„[K] samotné bezpečnostní situaci pak Nejvyšší správní soud připomíná, že ačkoli je stěžovatel původem z východní Ukrajiny, tj. z té části země, kde se vnitřní konflikt geograficky ustálil, jeho intenzita výrazně kolísá a nelze ho hodnotit jako tzv. totální konflikt vykazující vůči stěžovateli konkrétní individualizované nebezpečí (srov. např.*

usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2016, č. j. 6 Azs 155/2016 – 33, ze dne 25. 9. 2017, č. j. 5 Azs 134/2017 – 24, ze dne 30. 8. 2017, č. j. 2 Azs 226/2017 – 31, nebo ze dne 17. 8. 2017, č. j. 10 Azs 112/2017 – 42, ze dne 29. 11. 2017, č. j. 2 Azs 363/2017 – 35, ze dne 7. 3. 2018, č. j. 1 Azs 440/2017 – 27 atp.). Nutno navíc dodat, že stěžovatel dlouhodobě žil a pracoval v Kyjevě, tj. ve střední části Ukrajiny, jak správně poukázal již krajský soud. Je zde tedy reálná, přiměřená, rozumná a smysluplná možnost vnitřního přesídlení, kterou stěžovatel nijak konkrétně nevyvrátil (k podmínkám aplikace možnosti vnitřního přesídlení srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93, publ. pod č. 1551/2008 Sb. NSS, a ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74).“

37. Žalovaný uvedl, že ukrajinská ústava a zákony zaručují občanům svobodu vnitřního pohybu, ukrajinská vláda podniká kroky k zajištění práv vnitřně vysídlených osob. Podle Informace OAMP – Ukrajina: Vnitřně vysídlené osoby ze dne 20. 2. 2019 mají registrované vnitřně přesídlené osoby právo na nejrůznější benefity, především státní podporu nebo podporu ubytování. Žalobkyně pochází konkrétně přímo z D., avšak v roce 2014 po vypuknutí bojů se i s rodinou odstěhovala do M., poté si našla další byt a takto žila až do roku 2019, tedy přibližně 5 let, aniž by do té doby měla jakékoli problémy. Její matka a sestra s dcerou bydlí v tomto místě dodnes. Jakkoli M., který uvedla jako dřívější místo svého pobytu, se nachází poměrně nedaleko od problémové linie dotyku, dle podkladů žalovaného zde k bojům nedochází. Žalobkyně se samozřejmě rovněž může přesídlit i do kterékoli jiné z bezpečných ukrajinských oblastí.
38. Vycestování žalobkyně není v rozporu s mezinárodními závazky ČR dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. K námitce ohledně porušení čl. 8 Úmluvy soud uvádí, že vycestováním žadatele o mezinárodní ochranu může ve výjimečných případech dojít k porušení uvedeného ustanovení Úmluvy. Je však předpokladem, že se musí jednat o skutečně výjimečný případ, kterým situace žalobkyně není. Jejím nuceným vycestováním sice dojde k jistému zásahu do jejího soukromého a rodinného života, avšak tento takto výjimečný není. Žalobkyně v ČR pobývá se svým synem, zbytek její rodiny je na Ukrajině. Žalobkyně neprokázala, že by nemohla svůj rodinný život realizovat nadále na Ukrajině. Jakkoli soud chápe, že žalobkyně, která zde dříve podnikala a má v tomto ohledu další plány do budoucna včetně vzdělání jejího syna, vnímá jako žádoucí realizovat tyto v ČR, avšak pokud chce žalobkyně i se synem v ČR zůstat a nadále zde pobývat, je třeba, aby postupovala podle příslušných právních předpisů a vyřídila si k tomu potřebné oprávnění, zejména dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Pobytovou situaci není možné řešit cestou žádosti o mezinárodní ochranu.
39. Institut mezinárodní ochrany je třeba vnímat jako skutečně výjimečný prostředek, kterým je možné v mimořádných případech zajistit pomoc lidem z oblastí, kde hrozí porušování jejich práv ve smyslu mezinárodních konvencí. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 - 94: „[a]zylové řízení je prostředkem poskytnutí ochrany těm příslušníkům cizích států, kteří jsou na území státu původu vystaveni pronásledování ve smyslu tohoto zákona nebo kteří mají odůvodněný strach z takového pronásledování. Jak je patrné, zákonodárce nekonstruoval toto řízení jako prostředek k legalizaci pobytu na území České republiky či jako možnost získat zde pracovní povolení. Jestliže tedy stěžovatel žádá o legalizaci pobytu v České republice, bude se muset podrobit režimu jiného zákona, a to bez ohledu na "složitost mechanismů", které tento upravuje.“
40. Právní postavení druhé žalobce, syna žalobkyně, se odvíjí od právního postavení první žalobkyně, proto výše uvedené závěry soudu jsou poplatné i pro druhého žalobce. Žalobou

tvrzená újma mu nevznikla jak přímo, tak ani nepřímo v postavení syna žadatele o azyl, jemuž měla vniknout tvrzená újma. Žalobce je sice nezletilý, avšak ve věku blížícímu se zletilosti (16 let) a na území ČR pobývá relativně kratší dobu, proto soud neshledává ve věku žalobce azylově relevantní okolnosti.

41. Soud z důvodů shora uvedených žalobu žalobců zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
42. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., žalobkyně ve věci úspěch neměla a žalovanému náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 20. 1. 2021

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce